

رابطه بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته با پاداش هیات

مدیره

فرزانه شبیبانی نوغایی

کارشناس ارشد حسابداری، موسسه غیرانتفاعی عطار مشهد، f.sheibani20@gmail.com

چکیده

در تحقیق حاضر به بررسی رابطه بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته با پاداش هیات مدیره در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۰۳ شرکت طی دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ بوده است. گردآوری اطلاعات در دو مرحله انجام شده است. در مرحله اول برای تدوین مبانی نظری پژوهش از روش کتابخانه ای و در مرحله دوم برای گردآوری داده های مورد نظر از سایت های بورس و نرم افزار های اطلاعات مالی شرکت ها و دیگر منابع اطلاعاتی استفاده شده است. برای آزمون فرضیه ها از الگوی رگرسیون خطی چندمتغیره و روش تحلیل آماری داده های تلفیقی و همچنین برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری *stata* استفاده شده است. هدف اصلی این مقاله بررسی رابطه بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته با پاداش هیات مدیره شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. بنابراین می توان اشاره کرد که هدف این پژوهش بررسی این موضوع می باشد که متغیرهای وابسته می توانند توسط متغیر مستقل پژوهش توضیح داده شوند؟ نتایج این تحقیق نشان می دهد که بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته و پاداش هیات مدیره رابطه معناداری وجود ندارد.

واژگان کلیدی: اعضای هیات مدیره ، معامله با اشخاص وابسته ، پاداش هیات مدیره

افزایش تعداد رسوایی های مالی در واحد های اقتصادی موجب شد تا حاکمیت شرکتی به عنوان موثرترین ساختار نظارتی، مد نظر قرار گیرد. در نتیجه حاکمیت شرکتی از طرف سرمایه گذاران، بستانکاران و نمایندگان شرکتها مورد توجه قرار گرفت. از طرفی هزینه های نمایندگی با تقلبات حسابداری مثل انرون، آدلفیا، هالینگر و دیگر شرکتها ارتباط داشت. در همه این تقلبات مدیران از معاملات با اشخاص وابسته استفاده کرده و میلیون ها دلار اختلاس می کردند و با پنهان نمودن بدهی شرکت و بیش از واقع نشان دادن سود، صورتهای مالی گمراه کننده جهت فریب کاربران تنظیم می نمودند. کشف معاملات اشخاص وابسته شرکت دشوار بود. شواهد موجود حکایت از آن دارد که حاکمیت شرکتی به یکی از رایج ترین عبارات در واژگان تجارت جهانی در شروع هزاره جدید تبدیل شده است. یکی از نگرانی های مطرح شده، وجود معاملات با اشخاص وابسته در رسوایی های حسابداری اخیر می باشد، بطوری که بخش عمده زیان انرون در نتیجه روابط ناصحیح مالی انرون با شرکت هایی بود که توسط مدیران خود شرکت اداره می شدند از جمله، مقام مالی ارشد شرکت بزرگترین سرمایه گذار و سهامدار شرکت هم بود که باعث دستکاری سود و انتقال وجوه نقد می شد و یا آدلفیا که هیئت مدیره آن وام های بسیار بزرگی را از شرکت دریافت می کردند. از این رو معاملات با اشخاص وابسته می تواند برای گمراه کردن کاربران صورتهای مالی مورد استفاده قرار گیرد. معاملات با اشخاص وابسته مساله پیچیده ای است که در حال حاضر توسط قانون گذاران و محققان مورد توجه قرار گرفته است. این معاملات در حسابداری به سختی رسیدگی می شوند (انجمن حسابداران رسمی آمریکا، ۲۰۰۱). با توجه گسترش معاملات با اشخاص وابسته و افزایش بکارگیری این معاملات در شرکت ها لازم است که جهت کاهش جرائم مالی و بهبود عملکرد، ساز و کارهای نظارتی ایجاد گردد. از جمله چنین سازوکارهای نظارتی، طراحی و اجرای نظام حاکمیت شرکتی مناسب در شرکت ها و بنگاه های اقتصادی است. حاکمیت شرکتی مجموعه مکانیزم های کنترلی داخلی و خارجی شرکت است که تعیین می کند شرکت چگونه و توسط چه کسانی اداره شود. توجه به حاکمیت شرکتی کارا و افزایش کارایی در قراردادهای فیما بین به منظور تقویب فرهنگ پاسخگویی و ارتقای شفافیت اطلاعات در شرکت ها و واحد های اقتصادی که تمام یا بخشی از سرمایه آنها از طریق مردم تامین شده است، منجر به تخصیص کارای منابع و در نهایت رشد توسعه اقتصادی می گردد (مدودونالدسون، ۱۹۹۸).

۱-۱. بیان مسئله و تبیین موضوع

از زمان پیدایش تحقیقات حاکمیت شرکتی در اواخر قرن ۲۰ یکی از بحث برانگیزترین موضوعات وجود هیئت مدیره مشترک در ساختار حاکمیت شرکتی است. هیئت مدیره مشترک به مفهوم مشارکت یک عضو هیئت مدیره به طور هم زمان در هیئت مدیره شرکت دیگر است. یا به عبارت دیگر در شرایطی که یک فرد به یک سازمان وابسته است در سازمان دیگر عضو هیئت مدیره مشترک باشد. بررسی ادبیات نظری در خصوص تأثیر هیئت مدیره مشترک حاکی از نتایج متضادی است. از دیدگاه تئوری نمایندگی، حضور مدیران غیرموظف مستقل در هیأت مدیره شرکتها و عملکرد نظارتی آنها به عنوان افرادی مستقل، به کاهش تضاد منافع موجود میان سهامداران و مدیران شرکت کمک می کند. البته باید توجه داشت که مدیران اجرایی شرکت، نقش مهمی را در ایجاد ترکیب مناسبی از مدیران موظف و غیرموظف، در میان اعضای هیأت مدیره، ایفا می کنند. وجود چنین ترکیبی از عناصر اصلی یک هیأت مدیره کارا و مؤثر محسوب می شود. زیرا در حالی که مدیران موظف، اطلاعات ارزشمندی درباره فعالیت شرکت ارائه می کنند، مدیران غیرموظف با دیدگاهی غیرحرفه ای و بی طرفانه، در مورد تصمیم گیری مدیران مذکور به قضاوت می نشینند. بدین ترتیب هیأت مدیره شرکت با دارا بودن تخصص، استقلال و قدرت قانونی لازم، یک سازوکار بالقوه توانمند حاکمیت شرکتی به حساب می آید. در واقع هرچه ترکیب هیئت مدیره از اعضای برون سازمانی بیشتری تشکیل شده باشد، اطلاعات بهتری را ارائه خواهند داد، که ممکن است، این عمل بر کیفیت اطلاعات مالی و در نتیجه سود گزارش شده تأثیرگذار باشد. بر مبنای ماده ۱۳۴ قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷، در صورتی که در اساسنامه پیش بینی شده باشد، مجمع عمومی می تواند مطابق با ماده ۲۴۱ همین قانون، نسبت معینی از سود خالص سالانه شرکت را به عنوان پاداش به اعضای هیئت مدیره تخصیص دهد؛ با این شرط که میزان پاداش در نظر گرفته شده برای مدیران نباید در شرکت های سهامی عام از ۵ درصد سودی که در همان سال به

¹. Muth and Donaldson

صاحبان سهام پرداخت می شود و در شرکت های سهامی خاص از ۱۰ درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می شود، تجاوز کند. همچنین، اعضای غیرموظف هیئت مدیره حق ندارند به جز آنچه در این ماده پیش بینی شده است، در قبال سمت مدیریت خود به طور مستمر یا غیر مستمر بابت حقوق یا پاداش یا حق الزحمه وجهی از شرکت دریافت کنند. براساس استاندارد حسابداری شماره ۱۲ ایران، معامله با اشخاص وابسته این گونه تعریف می شود: انتقال منابع، خدمات یا تعهد های بین اشخاص وابسته، صرف نظر از مطالبه یا عدم مطالبه ی بهای آن. رابطه با شخص وابسته می تواند بر وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری تاثیر داشته باشد. اشخاص وابسته، ممکن است معاملاتی انجام دهند که اشخاص غیروابسته انجام نمی دهند. همچنین مبالغ معاملات بین اشخاص وابسته، ممکن است با مبالغ مشابه بین اشخاص غیروابسته یکسان نباشد (استاندارد های حسابداری ایران، ۱۳۸۶)

۲-۱. ضرورت و اهمیت انجام پژوهش

اهمیت هیئت مدیره به عنوان یکی از مکانیزم های داخلی مالکیت شرکتی تا آنجاست که این موضوع در بسیاری از قوانین حاکمیت شرکتی از جمله قانون سربینز اکسلی (۲۰۰۲) گزارش کدبری (۱۹۹۲) و گزارش های هیکز واسمیت (۲۰۰۳) در بریتانیا، گزارش کمیته دی (۱۹۹۴) در کانادا، و گزارش کاردل (۱۹۹۵) در بلژیک، و غیره مورد توجه قرار گرفته است و رهنمودهایی برای اثربخشی آن معرفی گردیده است. بخش عمده این سازوکارها بر این موضوع تأکید دارد که داشتن ویژگی های خاص توسط هیئت مدیره، رفتار فرصت طلبانه و سودجویانه مدیران را محدودتر می کند. اعضای غیرموظف هیئت مدیره یکی از اساسی ترین مکانیزم های کنترل داخلی می باشند، چراکه توسط سهامداران به منظور تصمیم گیری و به نمایندگی از طرف آنها تعیین می شوند. بنابراین، انتظار می رود که به عنوان ناظر رفتار مدیران از طرف مالکان مؤثر باشند. هرچند اثربخشی اعضای مستقل هیئت مدیره زمانی که جزو مدیران شرکت نیز باشند، می تواند محدود شود. از سوی دیگر، مدیران ارشد اغلب در هیئت مدیره عضو می باشند، چراکه دارای اطلاعات ارزشمندی برای تصمیم گیری و دارای آگاهی کامل در زمینه فعالیت های شرکت هستند. چنانکه توسط فاما و جنسن بیان شده، گستردگی مدیران ارشد (موظف) در هیئت مدیره ممکن است منجر به تبانی و انتقال ثروت سهامداران گردد (مایندزک^۴ ۲۰۱۲). ایجاد شرکت های سهامی و بروز تضاد منافع بین مالکان و مدیران، ضرورت تدوین راهکارهای عملی برای از بین بردن این تضاد منافع را به همراه داشته است. بدین صورت پرداخت پاداش به عنوان یکی از راهکارهای عملی، مطرح شده است. از سوی دیگر، موضوع مورد بحث دیگر، نوع پاداشی است که بتواند این تضاد را کاهش دهد. در عمل از طرح های مختلفی برای پرداخت پاداش به مدیر استفاده می شود که طرح پاداش مبتنی بر عملکرد یکی از انواع آن است. در این طرح ها از مبنای و معیارهای مختلفی مانند مبنای حسابداری، اقتصادی، تلفیقی و مدیریت مالی می توان استفاده نمود (انواری رستمی و همکاران، ۱۳۸۳؛ انصاری و کریمی، ۱۳۸۷ و آذربایجانی و همکاران، ۱۳۹۰).

معاملات با اشخاص وابسته یکی از عواملی است که موجب کاهش ارزش بازار سرمایه می شود. اگرچه تمام معاملات با اشخاص وابسته فرصت طلبانه نیستند، اما نگرش غالب این است که از عوامل تأثیرگذار بر ریسک می باشند و سرمایه گذاران، قبل از انجام سرمایه گذاری برای آن اهمیت زیادی قائل می شوند. در واقع، عدم اطلاع سهامداران و سرمایه گذاران از ماهیت معاملات با اشخاص وابسته باعث به وجود آمدن نوعی عدم تقارن اطلاعاتی می شود. اهمیت یافته های این پژوهش می تواند زنگ خطری برای کاربران اطلاعات در شرکت هایی که تعداد زیادی معاملات با اشخاص وابسته دارند باشد.

۳-۱. اهداف اصلی پژوهش

در حالی که قبلاً ارتباطی بین معاملات بخش وابسته هیئت مدیره و پاداش هیئت مدیره پیشنهاد نمی شد جدیداً یک ارتباط مثبت بین معاملات بخش وابسته هیئت مدیره و پاداش عمده پیشنهاد می شود. با توجه به بیان مسئله، هدف اصلی این تحقیق بررسی رابطه بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته با پاداش هیات مدیره در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

^۲ Hics and Smit

^۳ Cardelle

^۴ Mindzak

است. به طور کل این تحقیق به دنبال این هدف است که ببیند آیا بین پاداش نقدی هیئت مدیره و معامله شرکت با اشخاص وابسته رابطه معناداری وجود دارد یا خیر؟ همچنین همبستگی اعضا که میتوان اینگونه توضیح داد که اعضای هیئت مدیره شرکت A در شرکت دیگری هم عضو هیئت مدیره هستند یا خیر و اگر هستند آیا رابطه معناداری با پاداش نقدی هیئت مدیره دارند یا خیر؟ همچنین بین درصد مدیران موظف با پاداش نقدی هیئت مدیره آیا رابطه معناداری وجود دارد یا خیر؟

۴-۱. فرضیه های پژوهش

با توجه به نتایج تحقیقات پیشین و دیدگاههای ارائه شده در بیان مسئله و مبانی نظری فرضیات تحقیق به شرح زیر است :

- ۱- بین معامله با اشخاص وابسته و پاداش هیات مدیره رابطه معناداری وجود دارد.
- ۲- بین همبستگی اعضای هیات مدیره و پاداش هیات مدیره رابطه معناداری وجود دارد.
- ۳- بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته و پاداش هیات مدیره رابطه معناداری وجود دارد.
- ۴- بین درصد مدیران موظف و معامله با اشخاص وابسته رابطه معناداری وجود دارد.

۲. مدل تحقیق

با توجه به چارچوب نظری و پیشینه پژوهش، مدل پژوهش از نوع رگرسیون چند متغیره است.

۱-۲. الگوی مورد برازش برای آزمون فرضیه های پژوهش

$$1) CompensationCash_{it} = \beta_0 + \beta_1 RPT_{it} + \beta_2 H.H_{it} + \beta_3 BDind_{it} + \beta_4 ROA_{it} + \beta_5 Lev_{it} + \beta_6 size_{it} + \beta_7 Industry_{it} + \beta_8 YEAR_{it} + \varepsilon$$

$Compensation\ Cash_{it}$: پاداش هیات مدیره که از یادداشت های همراه بدست می آید و به کل دارایی مقیاس داده شده است.

RPT_{it} : معاملات با اشخاص وابسته

$H.H_{it}$: همبستگی هیات مدیره نشان دهنده اعضای هیات مدیره که در شرکت دیگری عضو هیات مدیره باشند.

$BDind_{it}$: درصد اعضای موظف هیئت مدیره

بازده دارایی ها (ROA): درآمد قبل از بهره، مالیات و استهلاک تقسیم بر کل دارایی ها.

اهرم مالی (Lev): از طریق نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها قابل محاسبه می باشد.

اندازه شرکت ($size$): لگاریتم طبیعی کل دارایی های مندرج در ترازنامه می باشد.

نوع صنعت ($Industry$): متغیر نوع صنعت یک متغیر کیفی است. از آن به عنوان متغیر مجازی استفاده می گردد که به صورت صفر و یک مشخص می گردد.

۲-۲. روش انجام پژوهش

پژوهش حاضر بر اساس هدف، از نوع توصیفی کاربردی است و بر اساس ماهیت و روش از نوع همبستگی است، به روش تجربی، تئوری مذکور را مورد مطالعه قرار می دهد. این پژوهش به بررسی رابطه بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته با پاداش هیات مدیره در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره ی ۶ ساله زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ است که با استفاده از الگوی رگرسیونی به تحلیل نتایج پرداخته شده است.

۲-۳. روش و ابزار گردآوری داده ها

در این پژوهش گردآوری اطلاعات در دو مرحله انجام شده است. در مرحله اول برای تدوین مبانی نظری پژوهش از روش کتابخانه‌ای و در مرحله دوم برای گردآوری داده‌های مورد نظر از سایت‌های بورس و نرم افزارهای اطلاعات مالی شرکت‌ها و دیگر منابع اطلاعاتی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره 6 ساله زمانی از ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ می باشد که دارای شرایط زیر باشند:

(۱) به منظور قابل مقایسه بودن اطلاعات، پایان سال مالی ۲۹ اسفند باشد.

(۲) به منظور همگن بودن اطلاعات، فعالیت آن‌ها تولیدی باشد.

(۳) اطلاعات مربوط به متغیرهای انتخاب شده در این پژوهش در دسترس باشد

با در نظر گرفتن شرایط فوق تعداد ۱۰۳ شرکت باقی ماند که در حقیقت نشان دهنده جامعه آماری واقعی مورد رسیدگی می باشد

جدول ۱- آنالیز شرکت‌های موجود در جامعه آماری

ردیف	شرح	تعداد شرکت‌ها
۱	کل جامعه آماری (در تاریخ جمع آوری اطلاعات)	۴۹۷
مردم	شرکت‌های عضو صنایع واسطه‌گری مالی، هلدینگ و بانک‌ها و بیمه‌ها	(۱۴۹)
	شرکت‌های حذف شده از بورس (توقف نماد)	(۱۰۶)
	شرکت‌هایی که حداقل از ابتدای سال ۱۳۹۰ در بورس پذیرفته نشده باشند	(۸۵)
	شرکت‌هایی که اطلاعات آن در دوره زمانی پژوهش در دسترس نبوده	(۵۴)
	جامعه آماری مورد بررسی	۱۰۳
	تعداد شرکت‌های نمونه در این پژوهش	۱۰۳

برای انجام محاسبه‌های لازم، داده‌های گردآوری شده به نرم‌افزار Excel انتقال داده شد تا متغیرهای پژوهش بر اساس فرمول محاسباتی آن‌ها نهایی شود تا داده‌های نهایی در نرم افزار stata تحلیل شوند. قبل از آزمون فرضیه‌های پژوهش و برازش نهایی مدل بررسی آماره‌های توصیفی (شاخص‌های مرکزی و پراکندگی؛ یعنی میانگین، میانه، انحراف معیار دامنه تغییرات و...) متغیرهای انجام شده است. آزمون فروض کلاسیک که شامل نبود خود همبستگی و همسانی واریانس می‌باشد، روش‌های آزمون فرضیه‌ها، رگرسیون چند متغیره، ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده پرداخته شد. آزمون معنی دار بودن در الگوی رگرسیون، شامل آزمون معنی دار بودن معادله و ضرایب رگرسیونی نیز انجام شده است.

۲-۴. آمار توصیفی

اطلاعات مربوط به آمار توصیفی تحقیق اعم از متغیرهای وابسته و یا متغیر اصلی و کنترلی مستقل، از داده‌های ۶ ساله شرکتها (۱۳۹۰-۱۳۹۵) گردآوری شده است. نتایج آمار توصیفی متغیرهای تحقیق در نگاره ۴-۱ آورده شده است که بیانگر پارامترهای توصیفی برای هر متغیر به صورت مجزاست. این پارامترها عمدتاً شامل اطلاعات مربوط به شاخص‌های مرکزی، نظیر مقدار حداقل، حداکثر، میانگین، میانه و همچنین، اطلاعات مربوط به شاخص‌های پراکندگی، نظیر انحراف معیار است. مهمترین شاخص مرکزی میانگین است که نشان‌دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌هاست.

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نوع متغیر	متغیر	میانگین	حداکثر	حداقل
۳	CompensationCash	۳/۱۳۵	۴/۰۷۹۱۸	۱/۳۹۷۹
	ROE	۰/۲۵۶۴	۶/۸۸۸۴	-۱۶/۸۴۵۵۶
	RPT	۵/۳۵۴۴	۸/۵۰۹۱	۱/۶۵۳۲
	Size	۱۴/۲۰۰۴	۱۹/۱۴۹۹	۱۰/۵۳۲۹
	ROA	۰/۱۱۱۱۶	۰/۶۳۱۳۴	-۰/۷۸۹۶۴
	Lev	۰/۶۰۲۲۳	۲/۳۱۵۱۷	۰/۰۹۰۱۶
	BDind	۰/۷	۱	۰
	Growthsale	۰/۲۰۷۸۶	۷/۷۰۵۳	-۰/۸۴۵۲

عدم تفاوت زیاد میانگین و میانه و عدم پراکندگی این متغیرها نیز گویای این است که از توزیع تقریباً نرمالی پیروی می‌کنند. ذکر این نکته ضروری است که وقتی مشاهدات از ۳۰ عدد بیشتر باشند، طبق قضیه حد مرکزی از توزیع نرمالی برخوردار می‌باشند (گرین، ۲۰۱۱). از آنجا که تعداد مشاهدات در این پژوهش بیشتر از ۳۰ مشاهده است، این قضیه نقض نشده و متغیرها از توزیع نرمالی پیروی میکنند. شایان ذکر است که قبل از پردازش داده‌ها، با استفاده از رویکرد بارکر (۲۰۱۴) با مشاهدات پرت رفتار مناسب صورت پذیرفته است. در این رویکرد به جای حذف داده‌های پرت، به ویرایش آنها و جایگزین کردن مقادیر صدک‌های ۱ و ۹۹ به جای آنها، پرداخته می‌شود.

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای کیفی (مجازی) تحقیق

متغیر	نام متغیر	فراوانی	درصد فراوانی	کمینه	بیشینه
H.H	همبستگی هیئت مدیره	۴۳۸	۰/۲۶	۰	۱

۳. نتایج آزمون فرضیه‌ها

۳-۱. نتایج آزمون فرضیه اول: بین معامله با اشخاص وابسته و پاداش نقدی هیات مدیره رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۱-۳. نتایج برازش مدل به روش رگرسیون پانلی تعمیم یافته داده های ادغام شده

متغیر	ضریب	خطا معیار	آماره ازمون	P مقدار
عرض از مبدا	۱,۲۵۹۸	۰,۰۸۱۲	۱۵,۵۱	۰,۰۰۰
لگاریتم معاملات با اشخاص وابسته	-۰,۰۰۲۵۵	۰,۰۰۷۵۶	-۰,۳۴	۰/۳۴۶
اهرم مالی	-/۰۰۱	۰/۰۰۱	-۹,۰۲	۰,۰۰۱
بازده دارایی	۰/۰۰۶	۰/۰۰۳	۴,۵۵	۰,۰۳۲
اندازه شرکت	۰/۰۰۴	۰,۰۰۶۲۸	۲۴,۲۷	۰,۰۰۰
رشد فروش	۰,۰۹۷۸	۰,۰۱۶۸۸	۵,۸	۰,۰۱۷
نتایج کلی مدل	شبه R ₂		۶۲/۲۱	
	آماره آزمون معنی داری مدل		۰/۰۰۵	
	P مقدار		<۰,۰۰۰	

با توجه به جدول ۱-۳ دیده می شود که P مقدار متغیر معامله با اشخاص وابسته RPT، ۰,۳۴۶، گزارش شده که بیشتر از سطح خطای ۰,۰۵ است. بنابراین این ضریب این متغیر معنی دار نیست. بنابراین این نتیجه حاصل می شود که در سطح خطای ۵ درصد، بین معامله با اشخاص وابسته و پاداش نقدی هیئت مدیره رابطه معنا داری وجود ندارد و فرضیه اول رد می شود

۳-۲. نتایج آزمون فرضیه دوم: بین همبستگی اعضای هیات مدیره و پاداش نقدی هیات مدیره رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۲-۳ نتایج برازش مدل به روش رگرسیون پانلی تعمیم یافته داده های ادغام شده

متغیر	ضریب	خطا معیار	آماره ازمون	P مقدار
عرض از مبدا	۱,۲۴۲۱	۰,۰۸۰۷	۱۵,۳۸	۰,۰۰۰
همبستگی اعضای هیات مدیره	۰,۰۱۹۶۸	۰,۰۱۳۲۷	۱,۴۸	۰,۱۳۸
اهرم مالی	۰,۸۱۵۵۸	۰,۰۸۸۸۸	-۹,۱۸	۰,۰۰۰

۰,۰۰۰	-۴,۷۲	۰,۱۸۷۳	۰,۸۸۴۳	بازده دارایی
۰,۰۰۰	۳۳,۹۱	۰,۰۰۴۵	۰,۱۵۳۱	اندازه شرکت
۰,۰۰۰	-۶,۰۷	۰,۰۱۶۹۲	-۰,۱۰۲۸	رشد فروش
۷۱/۰۲	شبه R2			نتایج کلی مدل
۰/۰۰۱۸	آماره آزمون معنی داری مدل			
<۰,۰۰۰	P مقدار			

با توجه به جدول ۳-۲ دیده می شود که P مقدار متغیر همبستگی اعضا هیئت مدیره H.H، ۰,۱۳۸ گزارش شده که بیشتر از ۰,۰۵ است. بنابراین ضریب این متغیر معنی دار نیست. بنابراین این نتیجه حاصل می شود که در سطح خطای ۵ درصد، بین همبستگی اعضا هیئت مدیره و پاداش نقدی هیئت مدیره رابطه معنا داری وجود ندارد و فرضیه دوم رد می شود.

۳-۳.. نتایج آزمون فرضیه سوم: بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته با پاداش هیات مدیره رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۳-۳. نتایج برازش مدل به روش رگرسیون پانلی تعمیم یافته داده های ادغام شده

متغیر	ضریب	خطا معیار	آماره آزمون	P مقدار
عرض از مبدا	۱,۲۴۳۵	۰,۰۸۰۴	۱۵,۴۶	۰,۰۰۰
همبستگی اعضای هیات مدیره * لگاریتم معاملات با اشخاص وابسته	۰,۰۰۳۸۶	۰,۰۰۲۴۲	۱,۶	۰,۱۱

۰,۰۰۰	-۹,۱۹	۰,۰۸۸۵۶	-۰,۸۱۳۸	اهرم مالی
۰,۰۰۰	-۴,۶۸	۰,۱۸۷۴	-۰,۸۷۷۴	بازده دارایی
۰,۰۰۰	۳۴,۲	۰,۰۰۴۴۷	۰,۱۵۲۹	اندازه شرکت
۰,۰۰۰	-۶,۰۸	۰,۰۱۶۸	-۰,۱۰۲۵	رشد فروش
۶۲/۲۲	شبه R ₂			نتایج کلی مدل
۰/۰۰۸	آماره آزمون معنی داری مدل			
<۰,۰۰۰	p مقدار			

برای سنجش این فرضیه می بایست متغیر لگاریتم معامله با اشخاص وابسته ، همبستگی اعضا هیئت مدیره و اثر متقابل این دو متغیر را ثابت در نظر بگیریم .با توجه به جدول ۴-۱۰ دیده می شود که P مقدار اثر متقابل معامله با اشخاص وابسته و همبستگی اعضا هیئت مدیره ، ۰,۱۱ گزارش شده که بیشتر از ۰,۰۵ است . بنابراین این ضریب این متغیر معنی دار نیست. بنابراین این نتیجه حاصل می شود که در سطح خطای ۵ درصد، بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته و پاداش هیات مدیره رابطه معناداری وجود ندارد و فرضیه سوم رد می شود.

۳-۴. نتایج آزمون فرضیه چهارم: وجود رابطه بین درصد مدیران موظف و معامله با اشخاص وابسته

جدول ۳-۴. نتایج برازش مدل به روش رگرسیون پانلی تعمیم یافته داده های ادغام شده

متغیر	ضریب	خطا معیار	آماره آزمون	p مقدار
عرض از مبدا	-۱,۴۷۷۶	۰,۲۴۵	-۶,۰۳	۰,۰۰۰
اعضای موظف	-۰,۰۴۷۱۴	۰,۱۰۹۱۶	-۰,۴۳	۰,۴۰۵
اهرم مالی	۰,۱۰۷۸۹	۰,۱۸۴۱	-۰,۵۹	۰,۰۰۸
بازده دارایی	-۰,۵۵۶۱۸	۰,۴۱۷۴	-۱,۳۳	۰,۱۵۷
اندازه شرکت	۰,۴۹۸۱	۰,۰۱۴۳	۳۴,۸۱	۰,۰۴۳

۰,۱۷۷	-۱,۸۴	۰,۰۳۶۰	-۰,۰۶۶۵	رشد فروش
۱۸/۹۷	شبه R2		نتایج کلی مدل	
۰/۵۶	آماره آزمون معنی داری مدل			
<۰,۰۰۰	p مقدار			

با توجه به جدول ۳-۴ دیده می شود که P مقدار متغیر درصد مدیران موظف dbord، ۰,۴۰۵ گزارش شده که بزرگتر از ۰,۰۵ است. بنابراین ضریب این متغیر معنی دار نیست. بنابراین این نتیجه حاصل می شود که در سطح خطای ۵ درصد، بین مدیران موظف و معامله با اشخاص وابسته رابطه معناداری وجود ندارد و فرضیه چهارم رد می شود.

۴.۴ بحث و نتیجه گیری

در فرآیند انجام پژوهش علمی، مجموعه شرایطی وجود دارد که خارج از کنترل محقق است ولی به طور بالقوه می تواند نتایج پژوهش را تحت تاثیر قرار دهد. مهمترین محدودیت این پژوهش مقطعی بودن داده ها و همچنین تعداد کم نمونه آماری است. از اینرو نتایج این پژوهش قابلیت تعمیم کمتری دارد. لازم به توضیح است که برخی از داده ها بر اثر تورم نیاز به تعدیل دارد و عدم تعدیل آن می تواند محدودیت عمده ای برای انجام پژوهش محسوب گردد. در مجموع موضوع مورد پژوهش، موضوعی نسبتاً جدید می باشد که مطالعات بیشتر پژوهشگران پیرامون ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته مورد مطالعه را میطلبد. برخی از نتایج تحقیقات پیشین و مشابه:

استیون بلزام، ریچارد هیف گیفورد و جان پوتنپورا کال (۲۰۱۶) به بررسی رابطه بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته پرداختند. نتایج آن‌ها نشان می‌دهد بین همبستگی اعضای هیات مدیره و معامله با اشخاص وابسته رابطه وجود دارد، و این اثر در مورد مدیران موظف برجسته تر است (مغایر با نتایج پژوهش). حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۷) در پژوهش خود به بررسی رابطه ساز و کارهای حاکمیت شرکتی در بازار سرمایه ایران و وجود رابطه احتمالی میان این سازو کارها، نسبت بدهیها و اندازه شرکت با مدیریت سود پرداخته که طبق نتایج پژوهش بین سازو کارهای حاکمیت شرکتی شامل تعداد اعضای هیئت مدیره، تعداد و کفایت مدیران غیرموظف، تفکیک وظایف مدیر عامل از رئیس هیئت مدیره، ساختار مالکیت و وجود حسابرسی داخلی با مدیریت سود رابطه معناداری وجود ندارد. (همسو با نتایج پژوهش)

با توجه به نوظهور بودن و جدید بودن وجود همبستگی اعضای هیات مدیره در ایران، پژوهش های اندکی در این زمینه انجام شده است، لذا پیشنهاد می گردد که پژوهش در زمینه تاثیر ویژگی های همبستگی اعضای هیات مدیره و ارتباط آن با موضوعات مالی و حسابرسی دیگر انجام پذیرد. همچنین پیشنهاد می گردد در سال های آینده و با افزایش تعداد سال های حضور کمیته حسابرسی، در پژوهشی با مشاهدات بیشتر، رابطه ی بین کمیته حسابرسی و معامله با اشخاص وابسته در شرکت های عضو بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار گیرد.

ISC
 Islamic World Balance Sheet Center
 کد اختصاصی: ۹۸۱۹-۵۶۹۱۲

اولین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین
 در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری

نیت شده در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) با کد اختصاصی ۹۸۱۹-۵۶۹۱۲
www.confima.ir

1st International Conference on Challenges and New Solutions in
 Industrial Engineering and Management and Accounting

منابع و مآخذ

- (۱) اذربایجانی، کریم؛ سروش یار، افسانه؛ یاریان کویانی، سمانه؛ (۱۳۹۰) جستجوی بهترین معیار عملکرد مالی، مجله حسابرسانصاری عبدالمهدی و محسن کریمی، بررسی معیارهای مالی ارزیابی عملکرد مدیریت در ارزش آفرینی برای سهامداران با تأکید بر معیارهای اقتصادی، حسابدار، شماره ۲۰۰، ۱۳۸۷
- (۲) انواری رستمی علی اصغر، رضا تهرانی و حسن سراجی، بررسی ارتباط میان ارزش افزوده اقتصادی، سود قبل از بهره و مالیات و جریانهای نقدی فعالیتهای عملیاتی با ارزش بازار سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسیهای حسابداری و حسابرسان، شماره ۳۷، ۱۳۸۳

ISC Islamic World Balance Charting Center
کد اختصاصی: ۵۶۹۱۲-۹۸۱۹۰

اولین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین
در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری

نیت شده در پایگاه استنادی اسنادی علوم جهان اسلام (ISC) با کد اختصاصی ۵۶۹۱۲-۹۸۱۹۰
www.confima.ir

- 4) Balsam, S., J. Puthenpurackal, and A. Upadhyay. 2016.” The determinants and performance impact of outside board leadership.” Journal of Financial and Quantitative Analysis 51(4): 1-34.)
- 5) Cardelle-Elawar, M., & Nevin, R. (2003). The role of motivation on strengthening teacher identity: Emerging themes. Action in Teacher Education, 23,48-58
- 6) Muth, M. M., and Donaldson, L. (1998). “Stewardship theory and board structure: A contingency approach. Corporate Governance”, 6(1), 5-28